

Sygnatura akt IX C 670/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 19-12-2014 r.

**Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IX Wydział Cywilny
w składzie:**

Przewodniczący: SSR Tomasz Zawiślak

Protokolant: Agnieszka Baca – Domin

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. S.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w S.**

o zapłatę i ustalenie

- I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w S. na rzecz powoda R. S. kwotę 12.000 zł (dwanaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 12 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty;
- II. ustala, iż strona pozwana ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku powoda z dnia 28 listopada 2012 r., które wystąpią w przyszłości;
- III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 2717 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
- IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia) kwotę 631,36 zł tytułem niepokrytych kosztów sądowych.

Sygn. akt. IX C 670/13

UZASADNIENIE

Powód R. S. wniósł o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. w S. kwoty 6.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi d dnia 12.04.2013r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu oraz ustalenie odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość za skutki wypadku, któremu uległ powód w dniu(...). oraz zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 28.11.2012r. w wypadku komunikacyjnym, którego sprawca był ubezpieczony w zakresie OC u strony pozwanej, powód doznał obrażeń ciała. Bezpośrednio po wypadku przewieziony został na Szpitalny Oddział Ratunkowy w Szpitalu im. (...) we W., gdzie po badaniu wypisano go do domu z zaleceniami utrzymywania kołnierza ortopedycznego oraz podjęcia leczenia w poradni chirurgicznej oraz rehabilitacji. Skutki wypadku w postaci bólów, zawrotów głowy, kręgosłupa, drętwienia palców, lęków przed poruszaniem się pojazdami mechanicznymi utrzymują się u powoda do dnia dzisiejszego, uniemożliwiając mu normalne funkcjonowanie i powrót do aktywności sprzed wypadku. Na skutek postępowania likwidacyjnego strona pozwana przyznała i wypłaciła powodowi kwotę 5000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 480 zł tytułem kosztów leczenia. Wezwanie do zapłaty dalszych roszczeń skierowane do strony pozwanej pozostało bezskuteczne. Zdaniem powoda przyznane kwoty są nieadekwatne do rozmiaru doznanej przez niego krzywdy.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu.

Przyznała że co do zasady ponosi odpowiedzialność za skutki wypadku, któremu uległ powód. Wskazała, że w toku postępowania likwidacyjnego strona pozwana ustaliła u powoda uszczerbek na zdrowiu w wysokości 4 % i przyznała i wypłaciła na jego rzecz kwotę 5.480,00 zł, czym wypełniła spoczywający na niej obowiązek odszkodowawczy. Podkreśliła, że leczenie powoda nie było długotrwałe i intensywne, nie był poddany żadnym zabiegom operacyjnym, a doznane przez niego urazy nie mają charakteru nieodwracalnego. Za szybkim powrotem do zdrowia też zdaniem pozwanej wiek powoda.

Pismem dnia 06.12.2014r. powód rozszerzył żądanie pozwu, wnosząc o zasądzenie kwoty 12.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 12.04.2013r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) w wypadku komunikacyjnym, którego sprawą ubezpieczony był od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej, powód doznał obrażeń ciała.

Okoliczność bezsporna

Bezpośrednio po wypadku powód został przewieziony na Szpitalny Oddział Ratunkowy w Szpitalu im. (...) we W., gdzie rozpoznano u powoda skręcenie odcinka szyjnego kręgosłupa, stłuczenie klatki piersiowej, dyskopatię kręgosłupa lędźwiowego, ograniczenia bólowe ruchomości lewej kończyny górnej, uraz głowy.

U powoda zastosowano leczenie w postaci udzielenia porady lekarskiej, badania fizykalnego oraz TK głowy i odcinka szyjnego kręgosłupa i wypisano z zaleceniami utrzymywania kołnierza ortopedycznego miękkiego oraz podjęcie dalszego leczenia w poradni chirurgicznej. Zalecono podjęcie rehabilitacji.

Dowód: dokumentacja medyczna powoda k. 9-15 (informacja dla lekarza kierującego z 28.11.2012r., wynik badania z 28.11.2012r., karta konsultacyjna z 29.11.2012r., wynik badania z 29.11.2012r., informacja dla lekarza kierującego z dnia 10.12.2012r., karta pacjenta z 19.12.2012r., wywiad z 20.12.2012r., karta pacjenta z 02.01.2013r.)

Pismem z dnia 08.03.2013r. powód zgłosił szkodę stronie pozwanej, która potwierdziła przyjęcie zgłoszenia 14.03.2013r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego lekarz orzecznik strony pozwanej ustalił u powoda 4% uszczerbek na zdrowiu, a strona pozwana decyzją z 11.04.2013r. przyznała i wypłaciła powodowi kwotę 5480 zł, z czego kwotę 5000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 480 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia.

Dowód: zgłoszenie szkody z 08.03.2013r. k. ,

korrespondencja stron, decyzja z 11.04.2013r. k. :

Pismem z dnia 18.04.2013r. powód wezwał stronę pozwaną do zapłaty kwoty 55.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 18.04.2013r. k. 26

W wyniku wypadku z(...) powód doznał urazu głowy z utratą przytomności, stłuczeniem okolicy czołowej oraz urazem kręgosłupa i klatki piersiowej- stan po urazie czaszkowo – mózgowym, z krwiakiem podczepcowym lewej okolicy czołowo – skroniowej, z zespołem nerwicowym pourazowym typu cerebrastenii pourazowej, z blizna okolicy czołowej lewej; stan po urazie klatki piersiowej bez upośledzenia funkcji, stan po urazie odcinka szyjnego kręgosłupa – z zespołem bólowym szyjnym pourazowym, z ograniczeniem ruchomości i rwa barkowo ramieniową parestetyczną

prawostronną; stan po urazie odcinka lędźwiowo-krzyżowego kręgosłupa – z niewielkim zespołem bólowym L-S typu lumbalii. Powód cierpi też na nadciśnienie tętnicze z bólami i zawrotami głowy niepozostającym w związku z wypadkiem.

Uszczerbek na zdrowiu powoda w związku z wypadkiem z(...)r. wynosi 9%, w tym:

- 4% z tytułu stanu po urazie czaszkowo – mózgowym, z krwiakiem podczepcowym lewej okolicy czołowo – skroniowej, z zespołem nerwicowym pourazowym typu cerebrastenii pourazowej, z blizna okolicy czołowej lewej (3% długotrwałego i 1 % trwałego uszczerbku);
- 4% z tytułu stanu po urazie odcinka szyjnego kręgosłupa – z zespołem bólowym szyjnym pourazowym, z ograniczeniem ruchomości i rwą barkowo ramieniową parestetyczną prawostronną;
- 1 % z tytułu stanu po urazie odcinka lędźwiowo-krzyżowego kręgosłupa – z niewielkim zespołem bólowym L-S typu lumbalii.

Powód po wypadku wymagał opieki osoby trzeciej przez okres 1 tygodnia w wymiarze 2 godzin dziennie. Obecnie jest zdolny do samodzielnej egzystencji, nie wymaga pomocy.

Przeciwwskazaniem dla powoda są prace wysiłkowe, fizyczne i prace obciążające kręgosłup. Powód wymaga kontynuacji leczenia zachowawczo – objawowego neurologicznego oraz okresowego leczenia rehabilitacyjnego.

Wypadek z 28.11.2012r. skutkuje do chwili obecnej bólami kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego z ograniczeniem ruchomości biernej i czynnej, parestezjami kończyn górnych, szczególnie prawej w zakresie unerwienia przez nerw łokciowy. Dolegliwości te szczególnie nasilają się przy zmianach pogodowych, przy niewielkim wysiłku fizycznym i zmuszają go do przyjmowania leków przeciwbólowych oraz w zasadniczy sposób utrudniają czynności życia codziennego i prace zawodową.

W przyszłości wskazana jest dla powoda kontynuacja leczenia usprawniającego. Z powodu przebytego urazu mogą pojawić się dolegliwości bólowe kręgosłupa szyjnego i lędźwiowego połączone ze wzmożonym na pięciem mięśni ograniczające ich ruchomość .

Występujące u powoda bóle głowy i zawroty głowy są spowodowane przebyłym urazem czaszkowo- mózgowym i współistniejącym nadciśnieniem tętniczym.

Dowód: opinia biegłych sądowych z zakresu neurochirurgii i chirurgii – ortopedii i traumatologii z 09.01.2014r. k. 63-66

Przed wypadkiem powód prowadził aktywny tryb życia, uczęszczał do szkoły jazzowej w klasie wokalne, pracował jako kelner.

Po wypadku powód zmuszony był zrezygnować ze studiów, nie mógł też pracować jako kelner z uwagi na dolegliwości związane z odcinkiem lędźwiowym kręgosłupa. Był nieobecny na uczelni w okresie od 28.11.2012 r. do 10.01.2013 r., nie mógł nadrobić zaległości. Do dnia dzisiejszego powód nie może osiągnąć poziomu gry na fortepianie, jaki miał przed wypadkiem. Przez dwa miesiące po wypadku nie mógł śpiewać.

Wcześniej powód trenował kolarstwo. Po wypadku nie jeździ już na tak długich trasach jak przed wypadkiem. Ze względu na wstrząśnienie mózgu ma luki w pamięci z okresu 3 tygodni po wypadku. Przy wysiłku fizycznym utrzymują się u powoda dolegliwości w odcinku lędźwiowym kręgosłupa. Odczuwa ograniczoną ruchomość szyi. Aktualnie nie zażywa leków przeciwbólowych. Po wypadku zażywał. Powód odczuwa różnicę w szybkości przyswajania wiedzy. Po wypadku następuje to wolniej. Powód korzystał z pomocy psychologa, odbył dwie wizyty. Psycholog zalecał psychoterapię, ale powód jej nie podjął ze względów finansowych. Przed wypadkiem powód nie miał problemów ze zdrowiem. W dzieciństwie miał problemy z wypadaniem dysku, co zdarzało się sporadycznie.

Bezpośrednio po wypadku powód przechodził dwumiesięczną rehabilitację prywatną.

Poza świadczeniem od ubezpieczyciela powód otrzymał świadczenie z (...) w wysokości 2000 zł oraz z ubezpieczenia dla studentów ok. 2000 zł.

Po wypadku powodowi pomagała rodzina. W pierwszym okresie po wypadku opiekowała się nim matka. Potrzebował pomocy przy sprzątaniu, gotowaniu.

Dowód: przesłuchanie powoda k. 91

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawę ustalenia okoliczności faktycznych w niniejszej sprawie stanowiły dowody z dokumentów w postaci dokumentacji lekarskiej oraz korespondencji stron, opinii zespołowej biegłych sądowych z zakresu chirurgii – ortopedii i neurologii, poparte przesłuchaniem powoda.

Odpowiedzialność strony pozwanej za skutki wypadku pozostawała poza sporem. Wynikała ona z art. 822 k.c. w zw. z art. 436 § 1 i art. 445 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 445 § 1 k.c. przyznanie zadośćuczynienia jest fakultatywne - zależy od uznania i oceny Sądu (zob. G. Bieniek [w:] Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia – Zobowiązania. Tom 1, Warszawa 1999, s. 406-407). Okoliczność, że poszkodowany może zrekompensować doznaną krzywdę z własnych środków, nie może uzasadniać odmowy przyznania zadośćuczynienia. Podstawą odmowy nie może być także fakt, że w chwili wytoczenia powództwa o zadośćuczynienia doznana krzywda przestała już istnieć (zob. G. Bieniek, jw., s. 407).

Przez krzywdę należy rozumieć cierpienie fizyczne (ból i inne dolegliwości), cierpienia psychiczne (ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, niemożności uprawiania określonej działalności, wyłączenia z normalnego życia, itp. – por. wyrok SN z dnia 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98, LEX nr 50884). W doktrynie wskazano, że zadośćuczynienie pieniężne obejmuje zarówno cierpienia już doznane, jak i te które zapewne wystąpią w przyszłości (zob. G. Bieniek, jw., s. 408; wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824). Rozmiary krzywdy wywołanej uszkodzeniem ciała lub rozstroju zdrowia mogą podlegać wahaniom - krzywda może się „rozrastać”. Ustalając całościowo wielkość krzywdy należy przewidzieć jej skutki, których granice określa przewidywanie przeciętne na podstawie logicznego rozumowania (zob. uzasadnienie uchwały SN z dnia 21 listopada 1967 r., III PZP 37/67, OSNC 1968/7/113).

Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 445 § 1 k.c. w istocie ma charakter niedookreślony. W judykaturze i doktrynie wskazuje się przykładowe kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia: wiek poszkodowanego, nasilenie cierpień i czas ich trwania, długotrwałość choroby i leczenia (pobyt w szpitalu, bolesność zabiegów, dokonywane operacje, rozmiar i trwałe następstwa zdarzenia, konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym, zmiana jego sytuacji życiowej (zob. wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, OSNAP 2000/16/626).

W dawniejszym orzecznictwie podkreślano, że wysokość ta nie może być nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, ale musi być „odpowiednia” w tym znaczeniu, że powinna być - przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego - utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (zob. wyrok SN z dnia 28 września 2001 r., III CKN 427/00, LEX nr 52766; wyrok S.A. w Lublinie z dnia 10 maja 2001 r., II AKa 81/01, OSA 2001/12/96; por.: M. Nesterowicz, Głosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 9 marca 2001 r., I ACa 124/01, PS 2002/10/130; A. Szpunar, Głosa do wyroku SN z dnia 15 września 1999 r., III CKN 339/98, OSP 2000/4/66). Przyjmowano, iż odpowiedniość kwoty zadośćuczynienia ma

służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia (zob. wyrok SN z dnia 9 lutego 2000 r., III CKN 582/98, LEX nr 52776).

Obecnie zauważalna jest wyraźna zmiana linii orzecznictwa Sądu Najwyższego. W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r. (I CK 131/03) wskazano, iż powołanie się przez sąd przy ustalaniu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na potrzebę utrzymania wysokości zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, nie może prowadzić do podważenia kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia. Jeszcze mocniej Sąd Najwyższy dał wyraz potrzebie zmiany spojrzenia na wysokość zadośćuczynienia w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 listopada 2007 r. (V CSK 245/07), gdzie wskazano, iż ze względu na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia jego wysokość musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną adekwatną do warunków gospodarki rynkowej.

Na podstawie opinii biegłych z zakresu chirurgii – ortopedii i neurologii Sąd ustalił, że skutkiem wypadku był trwały uszczerbek na zdrowiu powoda w wysokości 9%. Nie mogło to pozostać bez wpływu na wielkość zadośćuczynienia. W praktyce sądowej krzywda wiązana jest często ze stopniem tego uszczerbku. Z pewnością jest to jedna z okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przy ustalaniu wielkości zadośćuczynienia (zob. wyrok SA w Katowicach z dnia 18 lutego 1998 r., I ACa 715/97, OSA 1999/2/7). Doświadczenie życiowe podpowiada, że im większy jest stopień uszczerbku na zdrowiu (rozstrój zdrowia) tym większe cierpienia poszkodowanego. Z drugiej strony możliwe jest żądanie zadośćuczynienia nawet przy braku trwałego uszczerbku na zdrowiu (zob. wyrok SN z dnia 16 lutego 2000 r., II UKN 416/99, OSNAP 2001/16/520).

Biegli ustalili jakie urazy i dolegliwości pozostają w związku przyczynowym z wypadkiem. Wcześniej powód był sprawny i nie odczuwał dolegliwości o takim charakterze. Niewątpliwie powód w związku z samym wypadkiem, leczeniem ambulatoryjnym i rehabilitacją, noszeniem kołnierza ortopedycznego, doznawał cierpień fizycznych i psychicznych. Z przesłuchania powoda wynika, że po wypadku odczuwał dolegliwości związane z bólem kręgosłupa lędźwiowego, co stało się przyczyną zmiany szkoły i pracy. Powód nie był w stanie nadrobić zaległości na studiach artystycznych, co było dla niego szczególnie dolegliwe. Przed wypadkiem powód była osobą aktywną fizycznie i artystycznie. Skutki wypadku ograniczyły znacznie tę aktywność.

Podkreślić należy, że przy ustaleniu zadośćuczynienia winno się także uwzględnić ewentualne następstwa wypadku dla stanu psychicznego i samopoczucia powoda. Biegli wskazali w opinii na zespół nerwicowy pourazowy.

Tylko tak ustalone zadośćuczynienie obejmuje wszelkie krzywdy - w tym także te, które ujawniłyby się dopiero później w związku z doznany urazem psychicznym. W tym zakresie strona pozwana dopuściła się zaniechania.

Zgodnie z utrwaloną praktyką orzecniczą wielkość zadośćuczynienia zależy od oceny całokształtu okoliczności, w tym rozmiaru doznanych cierpień, ich intensywności, trwałości czy nieodwracalnego charakteru. Przy ustalaniu rozmiaru cierpień i ujemnych doznań psychicznych powinny być przede wszystkim uwzględniane zobiektywizowane kryteria oceny, jednakże w relacji do indywidualnych okoliczności danego przypadku. Nie jest prawidłowe stosowanie automatyzmu w ustalaniu wielkości zadośćuczynienia w zależności od stopnia utraty zdrowia. Zarazem zaznaczyć należy, iż procentowo określony uszczerbek służy jedynie jako pomocniczy środek ustalania odpowiedniego zadośćuczynienia. Należy zaś poszkodowanemu zadośćuczynienie nie może być mechanicznie mierzone przy zastosowaniu stwierdzonego procentowo uszczerbku na zdrowiu. Pamiętać należy, iż zadośćuczynienie nie jest karą, lecz sposobem naprawienia krzywdy. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie cierpień (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 03.02.2000r., I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Ustalając zadośćuczynienie należało uwzględnić także uzyskane przez powoda środki z innego tytułu w związku z wypadkiem – w sumie ok. 4000 zł.

Reasumując, Sąd doszedł do przekonania, że żądana przez powoda ostatecznie kwota 12.000 zł będzie odpowiednia w rozumieniu art. 455 § 1 kc., biorąc pod uwagę wypłaconą już przez stronę pozwaną tytułem zadośćuczynienia kwotę 5.000 zł.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zgodnie z żądaniem pozwu, mając na względzie datę wydania decyzji ustalającej wysokość zadośćuczynienia należnego powodowi (11.04.2013r.) Strona pozwana dysponowała już wówczas wszystkimi danymi niezbędnymi do określenia wysokości należnego świadczenia.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie I. sentencji wyroku.

Co do żądania ustalenia odpowiedzialności za przyszłość za skutki wypadku komunikacyjnego, to podkreślenia wymaga, iż strona pozwana nie ustosunkowała się do tego żądania, ani nie zaprzeczyła twierdzeniom powoda w tym zakresie.

W ocenie Sądu za uwzględnieniem powództwa w tym zakresie przemawiały następujące okoliczności:

- doznanie przez powoda wskutek wypadku poważnych obrażeń ciała,
- trwający nadal proces chorobowy i leczniczy, w tym rehabilitacyjny,
- niepewność co do dalszych rokowań w związku ze stanem zdrowia powoda;
- przeciwwskazania co do wykonywania prac wysiłkowych, fizycznych i prac obciążających kręgosłup

W uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2009 r. (III CZP 2/09) wskazano, iż interes prawny w żądaniu ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej za szkody mogące powstać w przyszłości wyraża się nie tylko w przerwaniu biegu przedawnienia (biorąc pod uwagę obecną treść art. 442 [1] § 3 k.c. argument ten stracił na aktualności), ale także w wyeliminowaniu, a przynajmniej złagodzeniu trudności dowodowych mogących powstać w kolejnym procesie odszkodowawczym z uwagi na upływ czasu między wystąpieniem zdarzenia szkodzącego a dochodzeniem naprawienia szkody. Powód w procesie o naprawienie szkody na osobie ma interes prawny pozwalający skorzystać z powództwa o ustalenie także wówczas, gdy żąda zasądzenia świadczenia. Zdaniem Sądu Najwyższego można zaryzykować twierdzenie, że drugi argument uległ wzmocnieniu.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż nie można wykluczyć, że pojawią się nowe szkody związane z przedmiotowym wypadkiem w trudnej do określenia przyszłości, co przy braku orzeczenia o odpowiedzialności strony pozwanej mogłoby znacznie utrudnić powodowi dochodzenie przyszłych roszczeń.

Mając powyższe na względzie Sąd orzekł jak w punkcie II. sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach znajduje uzasadnienie w treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powód poniósł koszty procesu w wysokości 2717 zł (opłata sądowa 300 zł, koszty zastępstwa procesowego 1217 zł oraz zaliczka na wynagrodzenie biegłego 1200 zł) i takiej też kwoty miał prawo żądać od strony pozwanej wygrywając proces w całości.

Z kolei na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zw. z art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa niepokryte koszty opinii biegłych.